

REPUBLIKA HRVATSKA
PUČKI PRAVOBRANITELJ
Broj: P.P.R -03-01-264/14
U Zagrebu, 14. svibnja 2014.

HRVATSKI SABOR
Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
Dr. sc. Furio Radin, predsjednik Odbora
Trg Sv. Marka 6
10 000 Zagreb

PREDMET: Prijedlozi na Konačni prijedlog Zakona o udrugama

Poštovani gospodine Radin,

Sukladno ovlastima pučke pravobraniteljice iz Zakona o pučkom pravobranitelju (NN, 76/2012), dostavljamo Vam prijedloge amandmana vezano uz Konačni prijedlog Zakona o udrugama. Pučka pravobraniteljica pozdravlja rad na uređenju pitanja djelovanja udruga koje je bilo neophodno za razjašnjenje niza nejasnoća koje su uočene od donošenja Zakona o udrugama 2001. godine te Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga iz državnog proračuna 2007. godine, a koje su možda ponajviše bile vidljive u velikom raskoraku između broja registriranih i stvarno aktivnih udruga.

Proces savjetovanja sa zainteresiranom javnosti oko nacrtu njegovu prijedloga proveden je u skladu s važećim propisima te je rezultirao usvajanjem dodatnih preporuka i primjedbi koje su Konačni prijedlog Zakona o udrugama, po našem mišljenju, učinile kvalitetnijim od inicijalne verzije nacrtu prijedloga, s nekoliko preostalih mjesta za dodatna poboljšanja. Posebno pozitivnim ističemo uvođenje načela neovisnosti, javnosti, demokratskog ustroja, neprofitnosti i slobode djelovanja u javnom životu te uvođenje pojma općeg dobra i djelovanja za opće dobro kao vrijednosnih smjernica i temelja za njihovo djelovanje.

No, kako bi se zakon dodatno unaprijedio sa stanovišta zaštite i promicanja ljudskih prava, treba imati na umu da država koja želi postići najviše demokratske standarde, ima i obvezu, na osnovu javnih poziva te transparentnih kriterija i procedura, podupirati projekte udruga od interesa za opće dobro, posebice one posvećene zaštiti i promicanju ljudskih prava.

Iako se u Konačnom prijedlogu Zakona o udrugama pojam općeg dobra ne primjenjuje na udruge, već na njihove programe i projekte, važno je donijeti učinkovite provedbene propise, odnosno Uredbu kojom će se urediti kriteriji, mjerila i postupci financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona, kako je propisano ovim Konačnim prijedlogom. Svakako pozdravljamo i uvođenje pojma socijalnog poduzetništva te istovremeno predlažemo zamjenu pojma u „društveno“ poduzetništvo čiji je cilj maksimalno povećanje društvene vrijednosti vodeći računa o očuvanju radnih mjesta, održivom rastu i stvaranju jednakih šansi za sve, a koje uključuje i Strategija Europa 2020. Međutim, ovaj se pojam uvodi tek u dijelu koji se odnosi na imovinu i financiranje udruga, stoga to pitanje treba dodatno definirati.

Na Konačni prijedlog Zakona o udrugama stoga dajemo sljedeće primjedbe i prijedloge:

1. **U članku 4.** Predlažemo dodavanje sintagme „društveno poduzetništvo“ u ciljeve koje udruge ostvaruju, na način da članak 4. Zakona glasi:

„Udruga u smislu ovog Zakona je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, društveno poduzetništvo te humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koja nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.“

Obrazloženje

Društveno poduzetništvo doprinosi općem dobru jer teži povećanju društvene koristi i društvenih vrijednosti te počiva na obvezi reinvestiranja profita u aktivnosti od općeg dobra za lokalnu zajednicu i društvo u cjelini. Potrebno je podupirati njegov razvoj i jačanje u Hrvatskoj, sukladno i Strategiji Europa 2020, koju Hrvatska slijedi te stoga smatramo da ga je potrebno uvrstiti kao jedan od ciljeva koje udruge ostvaruju.

2. **U članku 6.** predlažemo dodavanje članka 6a. koji glasi:

„Zabranjen je bilo koji oblik političkog pritiska na rad udruga ili njenih članova“.

Obrazloženje:

Potrebno je dodatno ojačati načelo neovisnosti udruga, u cilju onemogućavanja političkog pritiska na njihov rad ili članove, što je iznimno važno za rad udruga koje se bave zaštitom i promicanjem ljudskih prava.

3. **U članku 29.** Konačnog prijedloga Zakona predlažemo da se preispita odgoda izvršenja rješenja zbog podnošenja tužbe nadležnom upravnom sudu, protiv rješenja o prestanku udruge. Naime, prema odredbi čl. 133. ZUP-a upravni akti doneseni u upravnom postupku su izvršni i pokretanje upravnog spora ne odgađa izvršenje. Budući da udruga zbog podnošenja tužbe ima aktivnu legitimaciju te se zbog toga ne može potpuno brisati iz registra, predlažemo, da se u registar upiše zabilježba o pravu na aktivnu legitimaciju, ali ne da na temelju ove formulacije čl. 29. Konačnog prijedloga zakona i dalje zadržava status sa svim pravima udruge, kao da rješenje nije postalo izvršno i da nisu ispunjeni uvjeti za prestanak njenog rada. Odgoda izvršenja rješenja ovako formulirana upućuje na to da udruga i dalje ima pravo djelovati.
4. **U članku 32.** predlažemo dodavanje **novog stavka 1.** koji glasi: " Republika Hrvatska dužna je izdvajati sredstva državnog proračuna za projekte i aktivnosti od interesa za opće dobro, na temelju provedenih javnih poziva odnosno natječaja ili na temelju posebnih propisa o financiranju javnih potreba".

Obrazloženje:

Kontinuirana potpora udrugama u njihovim aktivnostima od interesa za opće dobro zadaća je svakog društva koje želi očuvati najviše demokratske standarde. Iako će iznosi tih potpora ovisiti u gospodarskoj situaciji i poslovnoj odluci državnih i ostalih javnopравnih tijela, vrlo je važno ovu obvezu i propisati, čime se izražava spremnost na kontinuirano podupiranje civilnoga sektora u dijelu u kojem on provodi aktivnosti od interesa za opće dobro, čime se osigurava očuvanje razine demokratskih standarda.

5. **U članku 32.** predlažemo dodavanje **novog stavka 6.** koji bi glasio: „Društveno poduzetništvo je poduzetništvo s etičkim integritetom, u cilju postizanja maksimalne društvene vrijednosti, a ne privatnog interesa, odnosno profita.“

Obrazloženje:

U novom prijedlogu Zakona nigdje se ne definira pojam društvenog poduzetništva, a sve veći broj udruga bavi se društvenim poduzetništvom koje ima veliku društvenu i gospodarsku važnost. Smatramo kako je donošenje novog Zakona o udrugama prilika da se ovaj pojam definira i regulira.

6. **U člancima 44. i 46.** Konačnog prijedloga Zakona nije propisan postupak i akti koji se donose u svezi provedenog inspekcijskog nadzora nad radom udruge odnosno nad obavljanjem djelatnosti te koja je zaštita osigurana udrugama protiv naloženih mjera u svezi otklanjanja utvrđenih nedostataka i nepravilnosti. Stoga predlažemo pobližu razradu

ovih odredbi Konačnog prijedloga Zakona, kako bi se udrugama omogućila i pravna zaštita od eventualnih nepravilnosti u provedbi inspekcijskog nadzora.

S poštovanjem,

PUČKA PRAVOBRANITELJICA

Lora Vidović